Tizenkilenczedik évfolyam. 66. szám. Kolozsvárt, kedd, márczius 22. 1898.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK" előfizetési dija:
Egész évre 16 frt v. 32 korona. | Negyedévre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklam sora 1 forint.
Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 forint.
Nyilttéri czikkek: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

Ujabb csapás.

A gazdát érő csapások sorozatát tetézi legujabban a mezei egerek nagy mérvbeni elszaporodása. E sorok irójának alkalma volt közelebbről az országot keresztül kasul utazni, s sajnosan kellett tapasztalnia, miszerint kevés része az országnak kiméltetett meg a mezei egerek pusztitásától. A hosszu és száraz ősz felette kedvezett e apró ellenségeink elszaporodásának, melyekkel szemben a gazda tétlenül kénytelen nézni azok pusztitását. Mert van ugyan az egerek pusztitásának számtalan elméleti módja, hisz közelmultól is a földmivelésügyi miniszter által e tárgyra vonatkozólag kiadott utasitásokat az ország legtöbb lapja közölte — a melyek legnagyobb része azonban a gyakorlatban kivihetetlenek avagy legalább is oly költségesnek, oly fáradságosnak bizonyult, hogy bizony nagyon kevés gazda szánja rá magát azok alkalmazására. Egyedül a Löffler féle bacillusokkal való oltás, s a tovább fertőzés által való pusztitás látszik egyszerünek, s olyanak, mely a gyakorlatban való alkalmazást is elbirja, azonban ugylátszik, hogy a pusztitásnak ezen módja még nincs kellőleg kipróbálva, vagy eléggé tökéletesitve, mert tudtunkkal nagyon kevés helyen alkalmazták ezideig.

Szerencse csak az, hogy az amugy is tulgyönge őszi vetésekben eddig egyáltalán semmi, avagy csak igen kevés kárt tettek az egerek; annál jobban tönkre tették a lóheréseket és luczernásokat, hol is a vastag husos gyökeret könnyen hozzáférhető, bőviben levő, pompás táplálékát kédezi az egerek. Láttam luczernásoket és lóheréseket, melyek rosta módjára voltak átlyukasztva. Hogy az ily módon tönkretett luczernások és lóherések alig fognak jövő évben kaszálást adni, aziránt alig van kétség, pedig hát különösen a felvidéken, de az ország más részeiben is nagyon sok gazdaság van, a hol kizárólag lóhere, luczerna, zabos bükköny s talán csalamádéra van bazirozva a takarmány termesztés. Ha ilyen helyen azután a luczerna és lóhere nem ad kielégitő termést, meg van a kalamitás, a következő télen az állattenyésztés rovására, szalmát kell etetni, avagy takarmányt pénzen venni.

Résen kell tehát az ilyen gazdaságokban állani, s ha már az egereket kipusztitani nem volt lehetséges tavasz beálltával — a mikorra maguktól is elpusztulnak — mindent elkövetni, hogy a lóherés és luczernásokat megjavitsuk. Fő dolog a hiányokat ujabb mag elszórásával is pótolni, s a talajba könnyen oldható, a megrongált gyökérzet által könnyen felszivható tápláló anyagot juttatni, hogy igy a növényzet hamarabb indulhasson erőteljes fejlődésnek.

Ebből a czélból a talajt kora tavaszszal, mihelyt a föld annyira szárad, hogy az ökör nem hagy nyomokat, rétboronával keresztül-kasul erősen meg kell boronáltatni, majd pedig gyéren lóhere, illetve luczerna maggal, továbbá gypszel, vagy még inkább szuperfoszfát gypszel beszóratni

Köztudomásu, hogy a szuperfoszfát gypsz mily nagyszerü hatással van a lóhere és luczerna félékre s mily óriási mértékben emeli azoknak termés átlagát. Ha valami segit az egerek által megrongált lóherések és luczernásokon, hát csakis a szuperfoszfát gypsz, avagy a trágya gypsz. Ennek a kiszórása után esetleg még egyszer megboronáltatjuk a talajt, s nyugodtan várjuk az eredményt, mely ilyenformán bizonyára nem marad mögötte azon eredménynek, melyet adott volna ugyanazon talaj, az egerek pusztitása nélkül.

Politikai hir.

Osztrák miniszterek Budapesten. A cs. kir. távirati iroda jelenti: Thun gróf miniszterelnök, Kaizl pénzügyminiszter és Baerenreither kereskedelmügyi miniszter ma este Budapestről visszaérkeztek ide. Az osztrák miniszterek látogatása magyar kartársaiknál első sorban udvariassági aktus volt, de értesülésünk szerint ez alkalommal egyuttal megegyezés jött létre a magyar és az osztrák miniszterek között a vám- és kereskedelmi szövetség érvényességének időtartamára nézve. Kifejezést nyert egyuttal mind a két részről az az óhajtás, hogy a kvóta-bizottságok, tekintettel feladatuk fontosságára és sürgősségére, minél előbb megválasztassanak.

ORSZÁGGYÜLES.

Budapest, márcz. 21.

A mai nap szenzácziója Apponyi Albert gróf hatalmas beszéde.

Mesterileg felépitett beszédének bevezető részében maró szatirával foglalkozott a földmivelésügyi és pénzügyminiszter beszédével, s azután lesujtó itéletet mondott a mostani kormányzati rendszer felett, a mely csak a párturalom fentartására tör s jogtalanul nevezi magát liberálisnak.

Az egész ellenzék tapsolt és éljenzett a mesteri beszéd elhangzása után.

Apponyi előtt Emmer Kornél kormánypárti beszélt, utána pedig Erdély Sándor igazságügyminiszter, a ki a biróságok védelmére kelt, s Perczel Dezső belügyminiszter, a ki az általa kiadott miniszteri rendeletek törvényességét és jogosságát vitatta.

Megemlékezett a szocziálizmusról is, s kijelentette, hogy a baj, veszedelem szünőfélben van.

A miniszterek beszédeit az ellenzék gunyos közbekiáltásokkal zavarta, s egyik sem tudta elrontani azt a nagy hatást, a mit Apponyi hatalmas szónoklata aratott.

Az ülés elején Bánffy Dezső báró arra kérte a házat, hogy a kvótabizottság tagjait a képviselőház szerdai ülésében válassza meg.

A ház el is fogadta a miniszterelnök inditványát.

Napirend előtt Arányi Miksa és Molnár János szólaltak fel.

Arányi Miksa Polónyi Géza szombati interpellácziójára tett egy rövid megjegyzést, a mit az ellenzék gunyosan, a kormánypárt pedig hüvösen fogadott.

Holnap folytatják a felhatalmazási törvényjavaslat tárgyalását.

Szólásra feliratkoztak: Asbóth János, Rakovszky István, Lepsényi Miklós és Sima Ferencz.

A Reichsrath megnyitása.

Budapest, Márcz. 21.

Az ülés előtt.

A képviselőház előtt már kora reggel nagy csoportosulás volt. A rendőrség nagy apparátussal vonult ki. Azt hitték, hogy a német nemzeti diákok tüntetni fognak Wolf mellett, de ez nem történt meg s a néptömeg lassan és rendben szétoszlott.

A megnyitás.

Bécs, márcz. 21.

A képviselőház mai ülésén a képviselők majdnem teljes számban jelenvoltak. A miniszterek délelőtt 11 óra 20 perczkor jelentek meg a teremben és elfoglalták helyüket.

Thun gróf miniszterelnök legfelsőbb meghatalmazás alapján megnyitottnak nyilvánitja a birodalmi tanácsot és felhivja Zurkan képviselőt, hogy vegye át a korelnökséget.

Zurkan az elnöki széket elfoglalván, üdvözli a képviselőket és jóakaró támogatásukat kéri elnöklése rövid idejére. Kifejezi azt az óhajtását, hogy a Ház egész odaadással lásson a munkához és vivja ki a nép háláját.

Az első csatározás.

Itt kezdődött meg a Schönerer-párt működése.

Schönerer a korelnök felé kiált: Hát mi, a kizártak ne esküdjünk fel?

Wolf szintén az elnökhöz: Hol van a rendőrség?

Ezenközben leteszi a fogadalmat a hét uj képviselő.

Következik azután az elnökválasztás. Beadtak összesen 197 szavazatot. Szavaztak a lengyelek, csehek, az alkotmányhü nagybirtokosság és a kath. néppárt. Tartózkodott a szavazástól az egész baloldal és a szocziáldemokraták.

Megválasztották elnöknek Fuchs Viktor drt.

Fuchs Viktor dr. a ki 1840. október 25-én született, a közpályán elős ör 1878-ban szerepelt, a mikor a salzburgi tartomanygyülésbe választották meg, egy évvel később már a Reichsrath tagjává lett. Fuchs a klerikális konzervativ eszméknek minden időben nagy hive volt. 1891. márczius 2-án nemesi rangra emelte a császár. A salzburgi tartománygyülésen az iskolatörvények megváltoztatását követelte, melynek az lett az eredménye, hogy az iskolák felügyeletével a papságot bizták meg. A képviselőházban a katholikus néppártot Fuchs alapitotta, midőn az a Hohenwart-klubtól elvált. Kathreinnek az elnökségről való lemondása után mult évi deczemberben ő lett a Reichsrath elnöke, ma pedig elnökké választották.

Schönerer: Ez hallatlan. Hiszen ő tagja volt annak az elnökségnek, mely a legnagyobb gazemberségeket követte el a Házban. Ez az ember a fogházba való.

A jobboldal tüntetőleg Hoch-ol. Fuchs föl megy az elnöki emelvényre.

Wolf: Ez is elnök?

Schönerer: Ez az ember a börtönbe való.

Wolf: Igenis, a börtönbe.

Schönerer: Tiltakozunk az ellen, hogy fegyencz vezesse a parlamentet.

Wolf: Van-e nagyobb gaztett annál, mint az alkotmányt megszegni.

Iro: Ö még egyszer megszegi.

Schönerer: Olyan gonosztevő, mint ön, csakis a börtönbe való. Ön fegyencz.

Fuchs megkezdi elnöki megnyitóját.

Schönerer: Nem hallom azt, a mit ön mond, de ön valószinüleg hallja, a mit én mondok.

Wolf: Ö is valószinüleg még az urak házába kerül, mint Abrahamovicz.

Schönerer: Jegyezze meg magának ön, hogy fegyházba való. Jegyezze meg jól ezt. Vagy tán arra vár, hogy tintatartót vágjunk a fejéhez? Éljen az alkotmány!

Wolf: Az alkotmányt minden oldalról megsértik, hiszen maga a korona is megszegi.

Schönerer: Igenis elnök ur, ön börtönbe való. Ön megérett erre.

Wolf: Mi van a lex Falkenhaynnal?

Schönerer: Ha ön nem fog minket kizáratni, akkor minden ülésben ugyanezeket fogja hallani.

Wolf: Ilyen gonosztevőket szabadon hagynak futni. Ha egy szegény ördög, éhségtől kinozva kenyeret lop, azt becsukják, az ilyen lumpot pedig, a ki megszegi az alkotmányt, azt megválasztják a képviselőház elnökének. Miért nem lett ön mindjárt igazságügyminiszter, hisz' ön szakértő a gazemberségben.

E közben az elnök befejezte megnyitóját, melyet a karzaton alig hallottak. — A többség háromszoros Hoch-hal üdvözli.

Schönerer: Méltatlan komédia az egész

Wolf: Gazember, a ki az alkotmányt lábbal tiporta!

Steinwender kezd beszélni.

Wolf: Tanár ur, ön valószinüleg megfeledkezett arról, hogy az elnöknek kezet csókoljon.

Fuchs dr.: Pergelt drt. illeti a szó.

Pergelt: Benyujtja a kabinet vád alá helyezéséről szóló inditványt.

Schönerer folyton közbe szól.

Elnök: Schönerer ur, kegyedet illeti meg a szó.

Schönerer: Maga beszélhet, a mit akar. Maga semmi előttem. Hiszen a fegyházba való.

Pergelt: Okadatolja benyujtott inditványát.

Schönerer: Le az elnökkel.

Schönerert körülveszik a többség tagjai, köztük Zurkán, a volt korelnök is és valamit beszélnek vele. Egyszerre Shönerer elkiáltja magát: Gyönyörü dolog. Ezt a gazembert ez a pap tisztességes embernek mondja.

Steinwänder ujra beszélni akar.

Schönerer: Jobban teszi, ha hozzánk csatlakozik és velünk együtt legazemberezi az elnököt.

Wolf: Mi nem alacsonyodunk le annyira, hogy ilyen svihák alatt parlamentirozzunk.

Steinwänder: Ugyan hagyjon beszélni.

Ezzel tovább beszél és hozzájárul Pergelt inditványához, mely szerint Badeni és kabinetje vád alá helyezendő.

Ezután Stürck gróf és Zachniszky szocziáldemokrata beszélt.

Az elnök kimondja, hogy Wolfot illeti meg a szó.

Wolf: Ez az ember, a ki elnöknek mondja magát, ugy szólott, hogy az ő meggyőződése szerint a lex Falkenhayn elejtendő. Ha független ember lenne, azt kellett volna mondania: „Az én elődeim gazságokat követtek el, megszegték az alkotmányt. Bocsánatot kérek a nevükben." De ez az ember, a ki ott áll, egy nagy nulla, a kit mi nem tisztelünk s a mig ő lesz az elnök, nem lesznek rendes tanácskozások.

Lueger szólott ezután, a ki szintén elfogadja pártja nevében a vád alá helyező inditványt.

Az elnök: Schönerer ur, önt illeti meg a szó.

Schönerer: Igen, én beszélni fogok, de erre nem öntől kérek engedélyt; akkor beszélek, a mikor kedvem tartja. Inditványozom tehát a következőt: Mondja ki a Ház, hogy Fuchs Viktor dr., jelenlegi elnök, gazember és megérett a börtönre. (Oriási derültség jobbfelől. Csend balról)

Az elnök szavazásra bocsátja az inditványt, melyet csak az 5 Schönerer-párti

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1898. Márczius 22

Ibsen Henrik.

(Hetvenedik születésnapja alkalmából.)

Werle György hosszu időn keresztül elvonulva élt a világtól, elmélkedett, töprengett, gondolkodott, s elmélkedései leszüródvén, meggyőződéssé váltak: hogy a társadalomba be kell vinni az idealis követeléseket, s érvényesiteni kell az eszmények jogait. S mikor belépve a világba, hozzáfog ezen élettfeladata megvalósitásához, szétdulja egy családnak nem ugyan moralis alapokon nyugvó, de mégis boldog életét s a halálba kerget egy ártatlan kis leányt.

Igy mondja el ezt a történetet „A vadkacsa" czimü drámájában Ibsen, a kinek 70 esztendős születés napját ünnepli ma az egész müvelt világ, a melybe — ugy látszik legalább — a budapesti Nemzeti Szinház nem kiván beleszámitódni.

Nem tudom miért, mikor az emlitett darabot olvastam, ugy éreztem, hogy a Werle alakjának megrajzolásánál Ibsen erősen subjectiven járt el, s tán nagyjában a maga sorsa és élete volt a minta, a mely után faragott. Ö is, mint amaz, hosszas elmélkedés és töprengés után lépett ki a magányos Norvégiából, hogy rámutasson a modern társadalomnak hegedni csak nem akaró, sajgó sebeire; ő is egy más, ideális világ után vágyakozik, melynek megteremtését, vagy legalább előkészitését tüzte ki élete feladatául, a mint Werle György müködésének kisebb köre: az Ekdal photographus családja az erkölcsi hazugság ingatag alapján épül, ép igy ismerte fel Ibsen, hogy az egész modern társadalmi élet hazugságokon nyugszik, s a conflictus mindannyiszor előáll, a hányszor az igazság egyetlen egyénben akar utat törni magának s ily módon érvényesülni.

Ibsennek majdnem egész müködése egyetlen probléma körül forog, de a mely a maga hatalmas terjedelmében egész társadalmi életünket alapjában érinti: miképp illeszkedjék bele az ember a maga egyéni tulajdonságaival, külömböző érzelmeivel, sajátos viszonyaival és törekvéseivel a társadalom megállapitott formájába és minden szabad érvényesülést lenyügöző bilincseibe. Látja azt a tragikus conflictust, a melylyel minden társadalmi reformatornak feltétlenül meg kell küzdenie, s e küzdelemben rendesen belebuknia, azt, a melyet a conventionalismus állit minden valamire való egyéniség elé.

De az Ibsen reformatorai nem népszónokok, a kik kiállanak a piaczra, s jobbjuket esküre emelve az idealismust idézik, s a ballal zsebüket tömik; nem is zárkozott philosophusok és szoba tudósok, a kik négy fal között olyan szépen megconstruálják az uj világot, de a mely, hogy ledöljön, elég a szellő is, nem kell vihar; nem is eszmék és ideáloknak in abstracto való hirdetésével akar hatni, mert hiszen egy helyt keserüen mondja, hogy ideál és hazugság oly közeli rokonok, mint a mocsárláz és a typhus s másutt, hogy ideálok nélkül élni minden életbölcseség foglalatja (Rosmersholm), nem ez az ő módszere, hanem kis körben a fjordok öblein, a vidéki norvég városokban megmutatja a családnak ugy néha egy nagyobb közösségnek az életét is, és ennek küzdelmeit ugy irányitja, hogy egy-egy fennálló társadalmi törvénybe, szokásba ütköznek, s vagy ennek, vagy a támadónak pusztulnia kell. Nora tudatlanul s nemes motivumokból bünt követ el, s mikor büne tudatára jut, a babából nő lesz, s érzi, hogy nem maradhat meg többé abban a világban, előbb meg kell magának alkotni alulról, s megvizsgálni, hogy vajjon az ő számára jó-e, azt mondja Lemaitre róla, hogy Nora a sziv támadása a fennálló rend ellen.

Rosmer életével fizet meg, mert azt hitte, hogy van hatalom, a mely az emberiséget megnemesitheti. Bernick „A társadalom oszlopa" egész multjával kénytelen szakitani, hogy megindulhasson ez uton, a melyen a társadalom igazi oszlopai vannak: a szabadság és igazság. Hedda Gablerben azt példázza, minő hatása van két ellentétes, egymást meg nem sértő társadalmi rétegnek az egyénre. John Gabriel Borkmann az emberiség jóvoltáért idegen kincsekhez nyul, s a fegyházban van alkalma elmélkedni a törvények ostobaságáról és vakságáról.

De nemcsak társadalmi szinmüveiben fordul ehhez a problemához a legnagyobb szeretettel, hanem nagy történelmi tragediában „A császár és Galileus"-ban is, a mely Julianus Apostata történelmét dolgozta fel, ezt a támadást rajzolja, annyi költői erővel s drámai hatással, hogy olvasva is leköt és megrázkódtat bennünket.

Nora szavait: Meg kell győződnöm, kinek van igaza, a társadalomnak vagy nekem, Ibsennek még nagyon sok hőse elmondhatná, s tán nem is kisebb joggal, mint a Helmer Robert dalos madara.

Ez egész költészetének vezérlő eszméje és alapgondolata. Mindenütt másképp fogalmazza, más érdekfeszitő cselekvénybe burkolja, de a mint a középkorban minden ut Rómába vezetett, ugy bontakozik ki majd minden drámájából ez a problema. S bizony valljuk meg, megoldást találni ő sem tud; keres, kutat, s mintha néha igazi ösvényre bukkanna, de ugy tünik fel, hogy legutóbbi darabjában ez az erős ethikai felfogás, mely müveinek legnagyobb részét oly szilárd alapra fekteti, meghibbant volna. Szeme, mintha nem volna olyan éles, félszegségek felfedezésében, ereje olyan félelmetes ostorozásukban; a symbolumok meg-meg tévesztik, megfigyelése lankad, s a régi Ibsent a Nora és a Kisértetek költőjét, csak az utolsó felvonásban látjuk viszont.

Annyi bizonyos, hogy Ibsen napjaink legkiválóbb dramatikusa, noha nem minden hiba nélkül való. Igy a mese fejlesztésében korántsem olyan geniális, mint a problema megfogalmazásában; a cselekvény lélektani valószinüségéhez gyakran szó fér, mig párbeszédei mindig szellemesek, gyorsak, kifejezők, de néha homályosak s nehezen érthetők is.

Hatalmas egyéniség, a kit nem lehet naturalismus, symbolismus féle jelszavakkal elkönyvelni; sok-sok szálból szövődik egyénisége és költői ereje, melyeknek egy része ott gyökerezik a ködös Norvég ég alatt, a hol az emberek zordak, zárkozottak, mint a clima, s a folyton zugó, háborgó tenger oly haragosan látszik rátörni egy-egy békés tüzhelyre, boldog családra. De ilyeneket Ibsen költészete alig mutat, meghasonlott lelkek és elégedetlen, szerencsétlen emberek világa, a kik alkotójukkal együtt sóvárognak jobb, békésebb és igazabb napok után. De az az éjszaki rideg természet munkára hagyta az embereket, és valóban az Ibsen emberei dolgoznak, s a munka közben esnek el rendesen, mig a franczia társadalmi dráma mulató, élvezetet hajszoló embereket mutat be, s ez az, a mi Ibsen drámáit — müvészi qualitást most tekintetbe nem véve — ethika szempontjából oly magasra emeli; nagyjában olyan viszony a két fajta között, mint a munka és mulatozás között.

Ibsen is egész életében a munka embere volt; 70 esztendőből ötvenet irodalmi müködés közben töltött el. 1848-ban kezdett irogatni s első irodalmi kisérletei, a mint Rod Ede Ibsen müvei franczia forditáshoz készitett előszóban irja, a magyarokat szabadságharczukban buzditó költemények voltak, melyeket nemsokára Catilina czimü történelmi tragédiája követett. Az bennünket most különösen közelről érdeklő költeményeket azonban Ibsen verseinek gyüjteményében megtalálni nem tudtam, s igy e tekintetben csak Rod Edére támaszkodhatom.

De legyen bármiképen is, Ibsen nemcsak a kis Norvégia költője, hanem az egész vi-

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

fogad el. Schönerer kivánságára ezt az elnök ünnepiesen enuncziálja.

Zedwitz gróf kifejezi az alkotmányhű nagybirtokosság bizalmát a kormány iránt.

Ezután gróf Thun miniszterelnök beszél.

A bemutatkozás után.

Wolf a beszéd végén odakiált: Ez az uj reczipé, mely szerint Ausztriát boldogitják vagy tönkreteszik? (Derültség.)

Steinwänder dr. a néppárt nevében kijelenti, hogy a miniszterelnök programmja nem elégiti ki őket, mert egyes kérdések ninczenek benne preczizirozva. Azt inditványozza tehát, hogy a miniszterelnök kijelentései fölött vitát inditsanak meg. A szavazásnál a többség is az ellenzékkel szavaz s igy kimondják, hogy a jövő ülésen a miniszterelnök enuncziácziói fölött fognak tanácskozni.

Ezután 29 sürgősségi inditványt terjesztenek be. A keresztény szocziálisták sürgős inditványt terjesztettek be a nyelvkérdésnek törvényes szabályozása érdekében.

Ezután az elnök bezárta az ülést. Legközelebbi ülés szerdán d. e. 11 órakor lesz.

1848. Márczius 15-dike

a „Gazeta" szemeiben.

„Magyarországon, a Bánátban és Erdélyben nagy zajjal ülték meg 1848. márcz. 15-dikét, midőn Pesten kihirdették a magyar egyenlőséget, szabadságot és testvériséget." A mint a t. olvasó láthatja, a Gazeta három országba osztja be a magyar nemzetet u. m. Ungaria, Transylvania és Bánátba. Nem a mi feladatunk a Gazetát megtanitani arra, hogy magyarhaza csak egy van. Inkább azzal foglalkozunk, hogy az ő szemüvegén mutassuk be nehány városból az idei márczius 15-iki ünnepséget. Kezdjük Kolozsváron.

Előre bocsátja, hogy Budapesten mik történtek, igy folytatja:

Azonban nem csak a magyar fővárosban, hanem Kolozsvárt is a sovenismus ezen fészkében is történtek magyar-zsidó hős ténykedések. Nagyszámu ablakokat törtek be ott is azon házaknál, melyek nem voltak kivilágitva; sőt verekedések is voltak az utczákon. Mind ez a Kossuth istenesitéséért és a honvédekért, a kik a véres forradalom éveiben mindenkit kiakartak irtani, a kiknek nem volt az a kiváló szerencséjük, hogy Árpádtól származzanak.

Most már jöjjünk Brassóba.

„A magyarok és a rendőrség Brassóban."

A hatalmon levő sovenisták Brassóban nagyon szemügyre vették a rendőrséget. Nem tudják, hogy hova legyenek csodájukban, hogy rendőrség márczius 15 én megtiltotta a csőcseléknek — plebes, a német pöbel — a tüntetést.

Nem akarják számba venni, hogy nem kértek engedélyt arra, hogy az utczákon járjanak és orditsanak, s biera, hanem tüntettek a város?? ellen és rendőrség ellen e kiáltásokkal: „Abzug Kronstadt, le a rendőrséggel" és az ő lapjaik erősen állitják, hogy a rendőrség megakarta akadályozni a „magyar hazafias nyilatkozatokat." — Bizony meg.

„Igen sokan nehezteltek, hogy a rendőrség, miután a sokaságot nem birta elszéleszteni, 12 katonát kért egy tiszt vezetése alatt, a kik a helyet megtisztitották, szuronynyal üzvén el a tüntetőket.

A főispán pártját fogta a tüntetőknek és a magyar lapok telve vannak iránta a dicséretekkel, a rendőröknek pedig ily előnevét osztogatnak: „bakszász" és mindenképen fenyegetik a tisztviselőket. Rendeletet adtak ki a szigoru vizsgálatra. Meglátjuk, hogy mi lesz ebből a brassói rendőrség elleni hercze hurczából.

Most menjünk Aradra.

Nagyon nem szép? bevezetés után: Aradon a hondüh vadtámadást intézett a román közmivelődési intézmények ellen márczius 14-én este egy csapat Kossuth vitéz kövekkel verte be a papnövelde és román tápintézet ablakait, gunyos szavakat intézvén a románok ellen, a kik nem világitottak. Ime igy akarták megmutatni, hogyan értik ők a szabadságot, egyenlőséget, és testvériséget!...

Nagyváradon. A hires nagyváradiak sem maradtak hátra a pesti, aradi, kolozsvári és brassói atyafiaiktól. A Bpesti Hirlap azt mondja a Gazetának, hogy ott többet 500 ablaknál vertek be s 38 egyént fogtak el.

Nagy-Enyed.

„Nem válik becsületökre" igy vezeti be a Gazeta. Nem tudjuk, hogy a félelem, kisértet, vagy kitudja minő muló kedvezmény utáni vágy vett rá némely románokat, hogy a magyarokkal együtt megünnepeljék márczius 15-dikét. Például Enyeden a gör. kath. esperes, mint a magyar lapok irják, azon napon istentiszteletet tartott a templomban, melyben az előkelő magyarok is részt vettek egy magyar lobogó alatt.

Aradon sem maradtak hátrább némely románok, a kik talán a testvériség kedvéért házaikat kivilágitották, Telescu György gör. kath. pap pedig a templomban isteni tiszteletet tartott. Azonban a gör. kath. hivek nem vettek részt.

Tisztelet nekik! kiált fel a Gazeta. Telescu lelkész ezzel az ő hazafiságának eleget tett!

A mint látjuk a Gazeta nem szereti azokat a románokat, kik márczius 15-két ünneplik. Hát a kik május 15-két fogják ünnepelni? Azt akkor fogjuk meglátni.

r. l.

Márczius 15.

A vidéken.

Hidalmás község hazafias közönsége a nagy naphoz méltó disszel és lelkesedéssel ünnepelte meg a szabadság és népjog diadalának 50-ik évfordulóját. Az ünnepély az állami iskolában vette kezdetét, hol a növendékek Csiszár Sándor igazgató tanitó vezetése alatt hazafias dalokat és alkalmi költeményeket adtak elő. Ennek utánna a ref. templomban hálaadó istentisztelet volt, hol ifj. Muzsnay Pál lelkész mondott buzgó imát. A helybeli járásbiróság hivatalnokai testületileg, valamint a nagy közönség is nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül vett részt az isteni tiszteleten. A polgárság általános ünnepe a piacztéren folyt le, hol Mátyás József, Szőts Pál iparos ifjak és Horváth József joghallgató alkalmi költeményeket szavaltak; ifj. Muzsnay Pál, ref. lelkész pedig a nagy nap jelentőségét méltatta egy honfias beszédben. Közben a helybeli „iparos dalkör" hazafias énekei, Csiszár Sándor áll tanitó vezetése alatt, gyönyörködtették és hangolták fokozottabb lelkesedésbe az ünneplő sokaságot. Este kedélyes társasvacsora fejezte be a szép és emlékezetes ünnepet.

*

Kékesen is megünnepelték márczius 15-ikét, a szabadság dieső napját.

Már 14-én este korán minden valamire való háznál kivolt tüzve a nemzeti zászló, és az ablakok szépen kivoltak világitva. — Nyolcz órakor volt a gyülekezés a millenium téren, honnan a Hymnus eléneklése után a két névtelen hős lakásához mentünk, megjutalmazni egy pár hazafias dal eléneklésével, miért ők végig küzdötték 1848—49 szabadság harczunkat.

15-én reggel 9 órakor megkezdődött az állami iskolában az ünnepély; és itt ki kell emelnem Pálfi János vezér-tanitó érdemét. Az ünnepélyen Nagy Ede ev. re. lelkész gyönyörűen szépen fejtegette 1848. márczius 15. történetét.

Bevégződvén az iskola ünnepély, templomba mentünk imátkozni, szeretett hazánkért; ott énekelt az EMKE dalárda, és ott is Nagy Ede gyönyörü alkalmi imát mondott, szeretett alkotmányos királyunk és imádott hazánkért.

K. S.

Halálos kardpárbaj.

— Öt gentlemen véleményre. —

Szombati számunkban volt a hir arról a véres kardpárbajról, mely Losonczon Klein Izidor joghallgató és Kolener Béla kereskedő között folyt le huszárkardra. A viadalban Kolener halálos sebet kapott és Klein maga is igen sulyosan megsebesült.

Sokat beszélnek a párbaj előzményeiről is, különösen a segédek eljárásáról. Vannak, kik azt mondják, hogy a szekundánsok nem engedték a dolog békés kiegyenlitését, pedig Klein Izidor állitólag felajánlotta a kibékülést. A segédek, mint beszélik, ennek daczára egyeztek meg a párbajban és a legsulyosabb feltételeket szabták: a bandázs nélkül való párbajt, harczképtelenségig, lovassági karddal. Egyik losonczi tudósitás szerint Kolener haldoklása közben eszméletét pár perczre visszanyerte s maga is mentegette ellenfelét.

*

A „Pesti Napló"-nak alkalma volt e pologról beszélgetni a közélet öt szereplő férfiával, a kiknek fő fogása mindig érdekes és figyelemreméltó, ha a lovagiasság kérdéseiről van szó. Itt közöljük nyilatkozataikat:

Báró Atzél Béla:

Párbajsegédek dolgáról igen kényes dolog itélni. Diszkrécionális jogukat alig korlátozza valami. Csak lelkiismeretüknek kell beszámolniok. A társadalom ép oly tehetetlen velük szemben, mint magával a párbaj institutiójával szemben, s ez a legsajnálatosabb visszaéléseknek nyit teret. Nagyon örvendene, ha a sajtó e gyászos aktualitás alkalmából komoly, intenziv vitát provokálna. Ő maga is késszéggel részt venne benne. Mert a mi manapság parbaj czimen nálunk történik, az már türhetetlen. De nem elég, hogy egy-egy szomoru esetnél fölszólaljunk. Tenni kellene már arról, hogy komoly ok nélkül való párbajok megszünjenek. Vagy fogadjuk el az angol fölfogást, a mely a párbajban előforduló halált gyilkosságnak minősiti s ahhoz képest bünteti benne a résztvevőket; vagy pedig statuáljunk becsületbeli areopágokat, mint a német hadseregben. Mert kinek van nálunk bátorsága egy párbajt viszszautasitani s eltürni azt, hogy őt ok vagy ok nélkül poltronnak kvalifikálják. A tüzes ifju inkább százszor odaáll a gyilkos pisztoly csöve vagy az aczélos kard elé. Egészen más volna, ha a becsületbeli areopág kijelentené, hogy nem kell verekednie. Akkor párbaj nélkül vitéz magyarnak tarthatná magát. Nézete szerint ez sokat hozzájárulna ahhoz, hogy a mai türhetetlen helyzet enyhüljön.

Bartha Miklós:

A párbajsegédeknek mindenek fölött az a kötelességük, hogy a békés kiegyenlitést megkiséreljék. Ha ez nem sikerül, akkor előttünk áll az a kötelesség, hogy a lehetőség határán belül enyhitsék a párbajfeltételeket. A minden ok nélkül való megszigoritás olyan lelkiismeretlenség, mely a legkeményebb itéletet provokálja.

Hentaller Lajos:

A hirlapokból ugy látom, hogy a segédek megtették a békitési kisérleteket, tehát a büntetőtörvény 300. §-a értelmében nem büntethetők. Társadalmilag lehet hibáztatni esetleg, hogy sulyos feltételeket szabtak, de az eset komolyra fordultát én a véletlen esélyeinek tulajdonitom, oly eset ez, melysok közül egyszer fordul elő. Talán a Hodossy Imre és Kreith-féle párbaj óta ehez hasonló véletlenségből bekövetkezett komoly kardpárbaj nem fordult elő. Nyilatkozni ily ügyben bajos, mert sem az előzményeket, sem a segédek tárgyalási jegyzőkönyveit nem látja.

Ivánka Oszkár:

Nem emlékezik hasonló körülmények között lefolyt párbajra. Ugy látszik teljesen avatatlan segédek intézték az affért. Maguk a küzdő felek is járatlanok lehettek a kardforgatásban. Nem képes megérteni, hogy egy összeszólalkozásból eredt ügyben mért adtak a segédek nehéz lovassági kardot a párbajozók kezébe. Ez ellenkezik minden szabálylyal és szokással. Még a Klebersberg—Jósika-párbajban sem használtak huszár-kardokat. Pedig akkor sulyos sértések kiegyenlitéséről volt. Nézete szerint ez a törvényszék előtt is komolyan szóba fog kerülni. Minthogy nem ismeri eléggé tüzetesen a szóbanforgó párbaj előzményeit és lefolyását, határozottabb véleményt nem akar nyilvánitani a segédekről, de az bizonyos, hogy ő inkább a legsulyosabb föltételek között verekednék, semhogy avatatlan segédekkel enyhe föltételü párbajt vivjon.

Ugron Gábor:

Ha a segédek komoly ok nélkül sulyosbitották a föltételeket, akkor a törvény és a társadalom legkiméletlenebb itéletével sujtandók. A Magyarországon dühöngő párbajmániát alig lehet jellemezni. Itt minden megtörténhetik. Professzionátus krakélerek karddal és pisztolylyal felszinen tudják magukat tartani, mert nagyobb bátorság kell ahoz, hogy egy párbajt visszautasitson, mint ahoz, hogy tizenkétszer egymásután kiálljon. Éppen ezért nagy felelőség terheli a segédeket. Hiszen a párbajozók nekik vannak kiszolgáltatva, szabadon rendelkezhetnek ugyszólván, élet és halál fölött. Maga a fél semmit sem tehet velük szemben. Ebből a szempontból ugy látszik, nagy fontossága van a losonczi véres drámának, melyről azonban részletesebben nem nyilatkozhatik, minthogy részletei felől nincs kellően tájékozva.

Sajtó per.

Kolozsvár, márcz. 22.

A mai napra esküdtszéki tárgyalást tűzött ki a kolozsvári kir. törvényszék.

Imre István sz. ujősi ev. ref. lelkész inditott sajtópert Eczken János sz.-ujősi lakos és Eperjesi József ugyanottani tanitó, valamint az Ellenzék szerkesztő-kiadója ellen.

A per tárgyát egy a „Nyilttér"-ben 1897 márczius 15-én megjelent közlemény képezte.

Ez a közlemény Imre István lelkész ellen szól. A közleményben a lelkész névleg is meg van nevezve és abban a pap nyilvános működését teszik nyilvánosan birálat tárgyává a czikkirók.

A két vádlott a lejártatott vizsgálat rendén beismerte, hogy a megjelent czikket öt közösen szerezték és tették közzé, söt annak a „Nyilt tér"-i közleménynek az ár[...] is együttesen viselték.

Az esküdtszék a következőkép alak[...] meg:

A tárgyalás elnöke Szász Béla tábl[...] biró volt. Szavazóbirák: Becsek Lajos és D[...]niel Lajos.

Az esküdtszék megalakulása után, m[...] jó hosszu időbe került, Deáky Albert v[...] ügyvéd Eczken Sándor és Eperjesi József vádl[...]tak nevében kijelenti, hogy miután panas[...]sok ott, a hol a sértés történt, az elégtét[...] megadták s most is sajnálatukat fejezik ki [...] sértés felett, tárgyalás nélkül is talán e[...] hetne intézni kölcsönösen az ügyet.

Deák Albert ügyvéd, a panaszos kép[...]selője, a vádlottak eme kijelentésére ügy[...] nevében visszavonja a vádat.

Erre a tárgyalás megtartása be szüntetve.

KÉRELEM.

Igen kérjük i. t. előfizetőinket, k[...] gyeskedjenek az előfizetések meg[...] tásánál a könyvkereskedők közvet[...] sét mellőzni, mert ők ezen közvet[...] fejében 10. 15. sőt még ennél is [...] gyobb százalékot szoktak a beküld[...] dijakból levonni, a mi a lapnak n[...] anyagi kárára szolgál.

Az „Ellenzék"

kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 22.

— **A holnapi „Itthon" estélyen** k[...] fognak működni: Turchányi Olga [...]szony, Lányi Edith kisasszony, Cz[...] Jenő és Leövey Leó urak. Az estély a [...]kott időben kezdődik.

— **A kolozsvári** ev. ref. theol. faku[...] ifjusági önképzőköre az ének- és zenekar [...]remüködésével 1898. márczius 24-én az i[...]zet disztermében estélyt rendez. Műsora következő: 1. „Faust Ábránd" Gounod[...] előadja: az ifj. zenekar. 2. Részlet — di[...] — Árpád ébredéséből. Előadják: Székely [...]nos t. j. és Farkas Károly theol. 3. M[...] rhapsodia Hausertől. Hegedün játsza [...] Dezső t. j. 4. „Ködképek", irta és felolv[...] Kunfi Zsigmond t. j. 5. Népdal-egyv[...] Borsay S.-tól Énekli az ifj. dalkar. 6. [...]szerelem" De Amicistől. Szavalja Nagy E[...] t. j. 7 Toborzó-induló. Előadja az ifj. [...]nekar.

— **Tüz volt** tegnap este 8 órakor [...]lozsvárt két helyen is. A főtéren a Szat[...]háznál az erdélyi bank irodájának egyi[...]bájában a papirkosár gyult ki s ettől [...] irat-állvány fogott tüzet. Kolozsmonos[...] Smiel Dávid kőbányájának egy istálló[...] ugyanekkor kigyult. Mindkét helyre a [...]óltóság kivonult s a nagyobb bajnak e[...]vették.

— **Az ÁVE közgyülése.** Az ÁVE [...] 25-én pénteken délután 5 órakor a város[...] közgyülési termében évi rendes közgyülé[...] tartja, melyre az ÁVE. tagjait tisztel[...] meghivja. Tárgysorozat: 1. Elnöki megny[...] 2. Titkár évi jelentése. 3. Pénztárnok je[...]tése. 4. Rendőrök jutalmazása. 5. Egy alel[...] és titkár választása. 6. Jegyzőkönyv hit[...]sitő bizottság kiküldése. Széchy Károlyné [...] nök. Ifj. Imre Sándor, h. titkár.

---

lágé, de mindenek felett, majd a mi napjaink történetirói fognak a legnagyobb elismeréssel és bámulattal szólni róla, mert nincs iró, a kinek müveiből korának egész társadalma — noha nemzeti bélyeggel — mégis olyan általános érvényü egyetemességgel lépnek elénk. S majd, ha róla beszélnek, ugy fogják tán jellemezni: Ime egy ember, a ki egyik kezével rombolta kora társadalmát, s a másikkal lobogtatta a haladás zászlóját, s ha a lobogót letette, ásni kezdte a jövő társadalmának alapjait, a mely csak akkor lesz boldog, ha két oszlopa lesz: szabadság és igazság.

Kunfi Zsigmond.

Nitáért.

— Angol regény. —

King E.-től, az Angela irójától.

Forditotta: **Amica.**

XXIII.

(Folytatás.) (56)

A mult éjjel Nitáról álmodott — az álmait nem tudta ellenőrizni.

Előtte állott a saját háza tornáczán, fehér báli ruhájában, a hogy négy és fél évvel az előtt a karácsonyi bal estéjén látta. Nem volt sem nappal sem éjjel, csak az a különös világosság, a milyent egyedül álmainkban lehet látni. A tánczteremből jövő zene hangját hallotta. Nita feléje szaladt, karjait az ő nyaka körül füzte, és ő szenvedélyesen a kebléhez szoritotta; és ekkor egy ifju, egy szép fiatal ifju, a Deresbrook szemeivel és hangjával — hirtelen közibük állott, és Nitát kiragadta a karjai közül, azt mondva: —

— Ö magát bünösnek hitte — Nita ő magát bünösnek hitte.

Nita elmozdult tőle és a kezeit tördelte, és nagy könycseppek gördültek az arczára.

— Igen — ő engemet bünösnek hitt — ő engemet bünösnek hitt! — jajgatá, és a Deresbrook szemeivel biró ifju felé fordult.

Ekkor Gervase felébredt, és ugy találta, hogy hideg verejték boritotta az arczát, és a Junius reggeli napfény áradt be a szobájába. Reggelizés után megparancsolta, hogy a hátas lovát nyergeljék fel, azt remélyve, hogy fájó emlékétől és álmának emésztő gyötrelmétől egy jó vágtatás megszabaditja.

Hosszasan és messze lovagolt; az anyja házának a kapuja előtt Smith Dickyvel találkozott.

E két férfi között a szakadás soha sem gyógyult be egészen, de még mindig a kereszt nevükön szólitották egymást, és Dicky valósággal hálát érzett Gervase iránt, a miért Carslake Stellát elvette, és az által megszabaditotta őtet — Dickyt — egy olyan sorstól, a milyen az övé volt.

Dicky még mindig nőtelen volt, és még mindig a finánczíális tönkre menés szélén. Gerard századosnak a Vibart kisasszonynyal való eljegyzését leplezetlen bosszusággal hallotta, és az eljegyzés felbomlása örömére szolgált. Miután Gerard kisasszonytól a Nita adressét megkapta, Polgarranba utazott, de csak azért, hogy a Nitával való találkozást megtagadják tőle.

A Nita testvére udvarias volt, de hajthatatlan; azt mondta, hogy a nővére senkit sem fogad. Dicky rosz kedvvel tért vissza, utazását mindenki előtt titokban tartva. Azonban, Betti néni gyanitotta, hogy hol volt, de nagy bölcsen hallgatott róla.

— Gervase, az anyádat látogattam meg. Látom, hogy azt a lovat jól kifárasztottad.

Pompás vadászló lenne belőle; nem kellett volna a kutyákkal felhagynod; soha sem lesz olyan falka nagyunk, a milyen te voltál.

Gervase a házasságát követő télen lemondott a falkanagyság tisztjéről.

— Nem tudtam magamat helyhez kötni, válaszolá Gervase könnyedén.

— Most négy éve! Hogy repül az idő! Dicky szomoruan nézett le a saját alakján milyen — a hizás igérete gyorsan teljesült.

Mellesleg mondva, hallottál mostanában valamit Vibart kisasszonyról? — folytatta, kevesebb tapintatossággal, mint rendesen.

— Nem hallottam.

— Midőn Polgarranban voltam, ő — Dicky hirtelen elhallgatott; elszólta magát, — mert nem volt szándékában az azelőtt négy évvel tett látogatását felemliteni.

— Mikor voltál Polgarranban? — élesen.

— Ezelőtt négy évvel.

— Láttad őtet?

— Nem láttam. Azt hiszem, hogy a testvére nem engedte, hogy elfogadjon. — Gervese, te a sarkantyudat ásod a lovad oldalába!

Fura hely az a Polgarran, és Vibart ur fura ember, Ő elhatározta, hogy a testvérét ne lássam.

— Miért akartad látni?

— Mert abban az időben nagyon szerelmes voltam.

Szegény kis leány! Reménylem, hogy a testvére nem tartja fogságban, de szavamra mondom, ugy látszott, mint ha börtönőre lett volna!

Akár mit tettek vele, megérdemelte, mormogta Gervase a fogai között; és megsarkantyuzva a lovát, Dicky mellett elhaladt, kinek csak akkor jutott először eszébe az a megbizható hir, hogy abban az időben Gerard százados és Vibart kisasszony jegyesek voltak.

— Szegény fiu! mormogá Dicky, a fejét rázva. Szelid természete megsavanyodik; és nem csuda egy olyan házsártos feleség mellett! Csak a napokban mondta a fiatal Manners, hogy Stella asszony a férjhez menetele óta még türhetetlenebb lett, pedig azelőtt is kiállhatatlan volt!

Gerard százados az anyjánál keresett menedéket a gondolatai ellen. Az anyja az ő szelid szerető modorában ujságokat mondott neki a szomszédságban és a faluban történt dolgokról.

Azonban ezen a napon nem tudta az anyja az ő fájós sebét enyhiteni, melyet előbb az álma és későbben a Dicky szavai fel szakitottak. Ámbár ő soha sem látta Nitát Juniusban, a csendes verőfényes nap kellemes illatai és hangjai, Nitára emlékeztették. Bár mily keményen probált ellent állani, gondolatai mindig ő hozzá tértek vissza. Hát ha János rosszul bánt vele? Meg kellett volna engednie, hogy Dickyt elfogadja.

Hát ha János kegyetlen hozzá? Azon a magányos helyen egészen a János hatalmába van adva. Vajjon helyesen cselekedett, hogy azt, a védtelen teremtést a testvére hatalmában hagyta?

De János szerette a testvérét és most is szereti. Nem, Polgarranban hagyva őtet, mint foglyot. Ő — Gervase — egyedül csak azt tette, a mit lehetséges volt tenni.

Felállott a székéről és megrázta magát.

— Anyám, mennem kell, vagy elkések a villásreggelitől.

— Fiam, nem maradhatsz itt?

— Megigértem Stellának, hogy délután valami látogatásokat teszek vele.

Sebesen lovagolt, mig a kis tem[...]mon tul haladt; ott megállitotta a lovát [...]le s fel nézett az országuton, ha vajjon l[...] valakit. Nem látott senkit. Ekkor átugr[...] a lovát azon a keritésen, mely a kis feny[...] — hol Lister Nitát a fához kötötte és m[...] akarta ölni, — az országuttól elválaszt[...] Az erdőbe menve, leszállott a lóról és [...] egy fához kötötte és ő arra a helyre m[...] hol egy este — négy és fél évvel ezelőtt [...] majdnem egy tragédiai jelenet folyt le. [...] fa, melyhez Nita volt kötve, most is ott [...]lott. Gerard százados a vállával e fához [...]maszkodott.

Nagyon hosszasan maradt ottan. A [...]lásreggelizés már ezelőtt egy órával be[...]ződött, midőn ő haza érkezett. Délután [...] feleségével kikocsizott és látogatásokat [...] Unatkozott és közönyös volt.

XXIV.

Lord Deresbrook egy vidám ked[...] szép ifju volt. Nevető, barna szemei, [...] haja, mely a rövidre nyirás daczára ko[...] volt, mosolygó ajkai és szép, szabályos v[...] sai olyan látványok voltak, a milyennel [...]kán lehet találkozni. Az ő sugár, mozgé[...] alakja soha sem volt csendes. Az iskolá[...] mindig volt valami rovása, de a tanárai [...]gyon szerették és a mennyire lehetséges [...] védelmezték. — Midőn az iskolát elhagy[...] ugyan az a baja volt, mindig valami bo[...]ságot követett el, a miből valaki, a ki e[...] könnyelmü ifjut szerette, mindig kimen[...] Ezek többnyire nagyon ártatlan vét[...] voltak, melyekbe hóbortos jókedve vitte [...] De tényleg ő nem volt egyébb egy be[...]tes, jó szivü, igazságszerető, bohókás fi[...] ámbár huszonnégy éves volt és ő maga[...] tapasztalt, nagy világi férfiunak tartott[...]

(Folytatása következik.)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

— **Az erdélyrészi kertészeti egyesület** termelése. Emlitettük volt lapunkban is, y a helybeli kertészeti egyesület kisérletett a magtermeléssel is. Az eddigi kietek eredménye az, hogy most már nabb mennyiségü takarmány és konyhakerti magot bocsájthat forgalomba. A kitási hely Stana Ilona főtéri üzletében n hol a gazdák ebbeli szükségletöket nyos árban szerezhetik be.

— **Tenyészállatok kedvezményes vasuti** litása. A tenyész szarvasmarhák, — tez juhok- és tenyész baromfiak kies kezvezményes fuvárber mellett szállitak akkor, ha szállitási igazolványuk ugy eli-, valamint 50 kros bélyeggel ellátott ére a z o n n a l kiszolgáltatnak: 1. ha a litani kivánt tenyészállatok fajtája meg azon helyre nézve megállapitott közyésztési iránynak, hova elszállitandók volak: 2. ha a folyamodó élőszóval-, vagy nyujtott kérelmében közli ezt, hogy hány ab és miféle tenyész állat,- ki által,- yik vasut állomáson-, kinek czimére- és yik vasuti állomásig leendő elszállitására tandók ki a szállitási igazolványok? Utósan a szállitási költségek vissza téritésére szállitási igazolványok nem engedélyeznek, hanem csak vasuti feladásokhoz-, teszállatok elszállitásij céljaira állitják- és olgáltatják ki a m. kir állattenyésztési felyelőségek.

— **Gyanus tüz.** Gyanus tüzeset történt gnapelőtt éjjel R e k e t ó n. W. és K. kosvári czég tulajdonát képező állitólag neány százezer darab zsindely készlete égett olna el. A tüz keletkezése egyéb körülményen kivül azért is gyanus, mivel az elégett észlet magasabb értékben csak öt nappal előtt adatott fel biztositás végett egy előelő biztositó társulatnak itt. A nyomozás megejtésére ma szállott ki a havasi körjegyző Gyaluból, ki a csendőrséggel erélyesen nyomozza a tüz keletkezésének misztikus okait.

— **Háromszékmegye tüzveszélyben.** Háromszékmegye közigazgatási bizottsága, mint levelezőnk jelenti, közelebbről egy rendeletében kimondotta, hogy a megyében levő összes zsupfedelü épületek teteje lerontassék s záros határidőn belül szilárd tetőt helyezzenek az épületek fölé. — Ez a rendelet egy pokoli tervet észlelt meg a megye több pontján a lakosok között, egyesek fejében. Elhatározták ugyanis, hogy egyelőre biztositják a zsupfedelü épületeket. Azután a záros határidőn be ül tüzet adnak azoknak és igy pénzt is kapnak s a rendeletnek is kényelmesen, nagyobb áldozat nélkül eleget tehetnek.

De ez a gonosz spekuláczió szerencsére még ideje korán fülébe jutott a hatóságoknak s a biztositó társaságoknak.

A hatóságok a legéberebb ellenőrzést gyakorolják a tekintetben, hogy a netán felmerülő tüzeset gyujtogatóját azonnal kézre keritsék és a veszedelemnek, mely esetleg községek elhamvadását vonhatná maga után, már csirájában elejét vegyék. A biztositó társaságok is mindent elkövetnek, hogy tüzkár biztositási érdekeiket megvédjék. A biztositási bejelentések elfogadásánál a legnagyobb tartózkodással és körültekintéssel járnak el s nagy ügyelettel vannak arra, hogy a szándékos gyujtogatás tényeesetén a biztositott összege ne kelljen kifizetni. De az értelmesebb lakosság résen van, mert egy-egy könnyelmü, kapzsi és haszonleső gonosztevő tényeből ma jólétnek örvendő családok kárával válhatnának hajléktalan földönfutókká.

— **Az ifjuság nem ünnepel.** A bpesti egyetem ifjusága tegnapi rendkivüli bizottsági ülésén tárgyalta Wolfner Pál inditványát április 11-ének megünneplése tárgyában. A bizottsági ülés viharos volt. Wolfner Pál inditványán kivül, — mely április 11 ét nem akarja megünnepelni, Komáromy Zoltán egy április 11-ét pártoló inditványt tett, Prosnitz Leo az ünneplés fölötti döntést esetről-esetre a bizottságra bizni óhajtja, legifj. Ábrányi Kornél teljesen különálló ifjusági ünneplést kiván, de kivánja május 21-ének megünneplését, valamint a 48—49-es események kimagasló momentumainak megünneplését is. — P r o s n i t z inditványa felett n a p i r e n d r e tért az ülés, — K o m á r o m y inditványa heves ellent mondásokra talál, de a vihar tetőpontját akkor érte el, mikor legifj. Ábrányi Kornél loyalis beszédben méltatta április 11 ének fontosságát, mely méltó az ünneplésre. Ünnepelje meg az ifjuság azzal főként, hogy gróf Batthyány Lajos vesztőhelyén az Ujépület romjainál áldozzon az első felelős magyar minisztetium elnöke emlékének, — de ünnepelje meg azzal is, hogy a szentesités tényét, — melyet V. F e r d i n á n d ..... szóló nem folytathatta beszédét az óriási zajtól, melyből csak az április tizenegyedike ellen szóló tiltakozások váltak ki. Á b r á nyi Róbert Arthuré egy közbeszólása miatt, mely szerfölött illoyalis volt elhagyta a bizottsági szobát s inditványát mely április 11-ének méltó és tapintatos megünneplését propagálta, visszavonta. Rajcsányi Gyula gyujtó beszédének hatása alatt a bizottság elfogadta Wolfner — inditványát, mely szerint az ifjuság április 11.-én nem ünnepel, a főváros meghivását nem fogadja el. Komáromy Zoltán a határozatot ifjusági közgyülés elé terjeszteni kéri és megfelebbezi. A komoly egyetemi fiatalsághoz méltó határozat a hazafias polgárságban nagy megelégedést keltett.

— **Az Arányi Polonyi ügy.** Arányi Miksa dr. országgyülési képviselő ma provokáltatta Polonyi Géza országgyülési képviselőt azért a beszédért, a melyet szombaton mondott a képviselőházban a New-York biztositó társaságról. Arányi megbizottai Nagy Sándor és Várady Gábor országgyülési képviselők. Polonyi kifogást tett Nagy Sándor ellen, mert állitólag vizsgálat folyik ellene hamis eskü miatt. Saját segédeit még nem nevezte meg, de valószinüleg Bartha Miklós és Förster Ottó képviselőket kéri fel erre a tisztre.

— **A nagybeteg Andrássy gróf.** Az Andrássy-család feje, Andrássy Aladár gróf még mindig nagy betegen fekszik palotájában. A család tagja folyton a beteg ágyánál vannak s tegnap óta egy irgalmas nővér is segit az ápolásban. A kezelő orvosok konziliuma Nietsche dr., a hires berlini orvostanár meghivását ajánlotta a családnak. Nietsche dr., a kit táviratilag hivtak el Berlinből, tegnap este 10 óra 15 perczkor meg is érkezett s nyomban megvizsgálta a beteget. Ma délelőtt Fejérváry Géza báró, Josipovich Imre, Perczel Dezső miniszter és Apponyi Lajos gróf udvarnagy kérdezősködött az Andrássy palotában a beteg állapotáról. Délelőtt tizenegy órakor az orvosok Nietsche dr. elnöklésével konziliumra gyültek össze; a tanácskozásban Korányi, Réczey, Farkas, Herczel egyetemi tanárok, Kelemen dr. háziorvos és segédje, Horváth Gyála dr. vett részt. Délfelé a beteg főur állapota rosszabbra vált.

— **Vetőmagvak kedvezményes szálitása.** A kereskedelmi miniszter a földmivelési miniszter megkeresésére megujitotta a tavaly őszszel engedélyezett kedvezményt, mely szerint a küldeményeknek vetési czélokra való rendeltetését igazoló igazolványnyal feladott gazdákhoz czimzett tavaszi vetőmag küldemények az államvasutak vonalain és a kezelésük alatt álló azon helyi érdekü vasutakon, melyekre nézve a dijszabási jog az államvasutak részére biztosittatott; önköltségen szállittassanak és egyuttal elrendelte, hogy a többi helyi érdekü és magánvasutak igazgatóságai sürgösen megkerestessenek hasonló engedményeknek saját vonalaikon való engedélyezése iránt. Ezen 50—60%-nyi viteldijengedménynek megfelelő kedvezmény mindenesetre tetemesen meg fogja könnyiteni a mult évi rossz termés után vetőmagban szükölködő gazdák számára a messzebb fekvő vidékről való beszerzést.

— **Az uj intendáns.** A B. H. irja: Biztos forrásból halljuk, hogy ismét Zichy Géza gróf lesz az intendáns, ha ugyan a belügyminiszter elfogadja a föltételeit, melyekhez az intendánsi állás elfoglalását kötötte. Az egyik, hogy az Operaház terheit egyszerre kifizessék, másik, hogy a szubvencziót fölemeljék, a harmadik személyes kérdés lévén, nem irjuk ki. Valószinü, hogy ha a két első óhajtással teljesül, a harmadiktól eláll.

— **Erdélyrészi vásárok jegyzéke 1898. ápril. 1—30-ig.** (NB. Ha valamely vásár ünnep- vagy vasárnapra esik, akkor a rákövetkező hétköznapon lesz megtartva. A napok a kirakó vásárok napját mutatják, a mely nap előtti 2—3 hétköznapon vannak a marhavásárok.) 1. Felső-Bajom, Hódos, Markód, Vizakna. 2. Alsó-Csernáton, Balázsfalva, Gy.-Szent-Miklós, Oláh Lápos-bánya. 4. Csik-Szt-György, Etéd, Kőhalom, Küküllővár, Kürpöd, Mócs. 5. Bánffy-Hunyad, Baromlaka, Gyulafehérvár. 6. Alsó-Vist, Bethlen, Hidalmás, Kékes, Kerelő-Szent-Pál, Maros Illye, Oláh-Lápos, Sarmaság (állatvásár), Szász Sebes (juhvásár). 7. Boicza (állatvásár), Drág, Tasnád. 8. Maros-Ujvár, Topánfalva. 10. Dicső-Szent-Márton (juhóásár, Kutyafalva, Magyarós. 11. Alparét, Mártonhegy, Teke (juhvásár). 12. Halmány, Kraszna. 13. Kolozs, N.-Baczon. 14. A. Porumbák, Borgó-Prund, Csik Szépviz. 15. Makfalva (állatvásár). 16. Mező-Örményes (juhvásár). 17. Szabéd. 18. Berethalom 19. Magyar-Zsombor. 20. Buza, Drassó, Gyalu, Kő-Boldogfalva. 21. Galgó, Kis-Kapus (juhvás.), Ugra. 24. A.-Rákos. A.-Szombatfalva, Eczel, Erked, Makfalva, Muzsna, Szász-Sebes, Torda. 25. Bethlen-Szt.-Miklós, Feketehalom, Jakabfalva, Lekencze. 27. Sepsi-Szent-György. 28 Homorod-Okland, Kis-Kapus, Maros-Ludas (juhvás.), 29. Egerbegy (N.-Küküllő (juhvás.], K.-Monostor, [állatv) Szamosujvár. 30. Ó-Sinka, Várhely.

— **A bikaviador halála.** Tizenöt éven át aratta a dicsőséget Espada Frascuelo, a rettenthetetlen bikaviador. Hidegvérrel, biztos kézzel ölte a felbőszitett állatokat, a tüzes vérü spanyol menyecskék pedig bolondultak utána. A szivek hohérának nevezték a nagy E s p a d á t, a ki most egyszerre beteg lett, tüdőgyuladást k a p o t t é s c s a k ugy, mint akármelyik közönséges halandó, meghalt. Spanyolország gyászolja most a nagy férfiut, a kiről halála alkalmából felelevenitik azt a históriát, hogy Espada egyszer eltünt és egyidejüleg eltünt egy bájos gróf kisasszonyka is. Keresni kezdték és megtalálták a franczia Biaritzban — Espada oldalán.

MUVÉSZET.

Rip van Winkle. Planquette operettéje kerül szinre holnap az előre hirdetett B i b l i á s e m b e r helyett, melynek előadását Mezei betegsége miatt a hét végére kellett halasztani.

*

Midász. A szinház énekes személyzete szorgalmasan készül S z ö l l ő s i Attila eredeti operettéjére. Szöllősi az egyházi zene és népdal szerzeményeivel jól ismert közönségünk előtt. — Midász — cz. operettője első szinpadi müve, melyet méltó érdeklődéssel vár közönségünk. Az operette czimszerepét Vendrei játsza, de mellette az egész énekes személyzet játszik a darabban, melynek szinpadi próbái már holnap elkezdődnek. A — Midász — premiéréje e hó 30-án lesz.

*

Intendáns-keresés. Az intendáns-jelölések ujra megkezdődtek. Tegnap egy esti lap azt irta, hogy K e g l e v i c h István grófot kinálták meg ez állással és ő hajlandó is volna azt elfogadni, azonban „államtitkári rangot, miniszteri fizetést és 280,000 frtnyi szubvenczió emelést kér.“ A mint mi értesülünk, mindebből csak annyi igaz, hogy mérvadó körökben ismételten felmerült Keglevich jelöltsége és müvészi körökben is sokat beszélnek róla, és ugy tudják, hogy bizonyos garancziák mellett — hajlandó is volna elvállalni az uj indendaturát, — azonban p o z i t i v ajánlatot eddig nem tettek neki. Természetes tehát, hogy ama fantasztikus feltételeket, melyekről az esti lap megemlékszik, Keglevich nem is tehette, de a kik ismerik gondolkozásmódját, tudják azt is, hogy ilyenek eszeágában sincsenek. A másik ujabb jelölt, a kiről a B. H. tesz ma jelentést, szintén egy volt intendáns, Zichy Géza gróf a ki laptársunk szerint a szubvenczió fölemelését, a deficzit kifizetését és egy személyi, kérdés rendezését kivánja. A nélkül, hogy e kombináczióknkal ezuttal foglalkoznánk, egyet határozottan állithatunk s ez az, hogy a szubvenczionált szinházaknál uralkodó anarkiának legfőbb ideje, hogy vége szakadjon és ujra rendezett állapotok legyenek.

*

Albus tanár ködfátyol képeivel még egy bucsu előadást tart közkivánatra, szerdán délután 4 órakor a szinházban. Ez előadáson teljesen uj, eddig be nem mutatott képeit fogja produkálni Albus tanár. Holnap közölni fogjuk a teljesen uj programmot.

Gyászrovat.

Özv. G l ü c k Józsefné szül. Pausinger Emma rokonok nevében is fájdalommal teljes szivvel tudatja, hogy feledhetetlen jó férje illetőleg testvér sogor és nagybátyja G l ü c k József róm. kath. főelemi iskolai tanitó életének 56-ik, boldog házasságának 26-ik, tanitói müködésének 28-ik évében f. hó 21-én, este 10 órakor, hosszas betegedés és és rövid haláltusa után az urban csendesen elhunyt. A boldogultnak temetése folyó hó 23-án szerdán d. u. 3 órakor lesz a róm. kath. egyház szertartása szerint a Feleki-utcza 17. sz. a. levő lakásáról.

Jótékonyság.

A kolozsvári ev. ref. kollegium convictusa javára, jó tanuló, szegény fiuk kosztal való ellátására a következő adományok folytak be: özv. Heigel Józsefné 5 frt. (évjáradék), Hantz Györgyné 5 frt, Horváth Béla 10 frt. (évjáradék), Szathmári Ákosné 5 frt. (évjáradék), Péterfi Zsigmondné 25 frt. (évjáradék), Fekete Benőné 9 frt. (havi 2 frtos járadék), Fleischl Izsó 5 frt. (évjáradék), dr. Schilling Lajosné 10 frt, Fodor Ferencz 10 frt, dr. Vályi Gábor 100 frt. (alapitvány), Rucska Mihály 15 frt. (évjáradék), Szász Domokosné 5 frt, Mihály Lászlóné 5 frt. A nemes szivü adakozók iránt, kik néhany jó tanuló, szegény fiunak lehetővé teszik a tanulói pályán való előre haladást, a collegium elöljárósága hálás köszönetének ad kifejezést.

*

A k o l o z s v á r i izraelita ifjuság e hó 8-án bált rendezett szegénysorsu kolozsvári izraeliták segélyezésére. Tiszta jövedelem 71 frt 17 kr. volt. A kitüzött czélra, többen felül fizettek. Ezek névsorát a rendezőség lapunkhoz a nyilvános elszámolással beküldötte s az 30 napon belül az adakozók által megtekinthető.

*

Az egeres (bányatelepi) állami elemi iskolát, az ottani állomáson rendeztetett báli mulatságnak befolyó fölöslegéből, a szegény tanulók javára 15 frttal ajándékozta meg a rendezőség. E váratlan meglepetést egyfelől Kardos Béla urnak, a gondnokságunk egyik buzgó tagjának, másfelől Zivillinger Róbert, Both József, Szigyártó Mihály rendező uraknak köszönhetjük, mint a nevelésügy kegyes pártolóinak. Gondnokságunk részéről is a tanügy támogatásáért, fogadja a rendezőség ez uton is hálás elismerésünket. Egeres (bányatelep) 1898. márczius hó 12-én. Kopp Ferencz, isk. h. elnök. Dancs János, áll. isk. gonds. jegyző.

*

Br. R o t e n t h á l J ó z s e f n é, született Haller Róza grófné Kara község elöljáróságát felkérte, hogy a községbeli oly szegényeket, a kik élelem tekintetéből nagy szükséget szenvednek, irja össze és vezesse fel udvarába. Szabó László fbiró ezen felhivásnak engedve, 20 ilyen szegénynyel megjelent a nemes grófné előtt, a hol is minden egyes szükölködő egy-egy litervéka szép buzaliszttet kapott a nemes grófné jelenlétében. A szükölködők az adomány elnyerése után kérték a Mindenhatót, hogy a nemes szivü grófnét ezen jótéteményiért a legnagyobb szerencsével áldja meg — és mi is mind Kara község elöljárói szivünkből óhajtjuk, hogy a nemes grófnét, — e kiváló tettéért egész életén át áldás és szerencse kisérje. Apahida, 1898. márcz. 17. — Papp Miklós körjegyző.

KÖZGAZDASÁG.

Az első magyar általános biztositó társaság ma délután tartotta közgyülését Csekonics Endre gróf v. b. t. t. elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy a végeredmény, a melyet elértek, csak középszerünek mondható ugyan, de a zárószámadásból a társaság üzletének uj szerzeményekkel való olyan tekintélyes meggyarapodása tünik ki, a melyet — társaság állandó haladása mellett is — örvendetes föllendülésének lehet nevezni. A közepes végeredmények oka az elemi biztositási ágakban s különösen a jégbiztositási ágban szenvedett, szinte példátlan mértékü és sokaságu károkban van. A tüz- és szálitmány osztályheli dijbevétel az 1896. évi 5,822.941 forint 78 kr.-ról fölemelkedett 6,083.116 forint 76 krra. A jégbiztositási ágazatban 1,590.319 forint dijbevétel volt, vagyis 152.381 forinttal több, mint az előző évben. Nagy és igen örvendetes eredménye volt az üzletszerzés munkájának különösen az életbiztositási ágazatban; az elmult évben az uj szerzemény 19,219.438 forint volt, vagyis 5,239.690 frttal több, mint 1896-ban. Igy tehát a társaság az üzletszerzés minden terén szembetünő sikereket ért el. A társaság különlevőségei nagyobb összeget tesznek ki 1897-ben, mint az előző esztendőben, a mi az általános kedvezőtlen gazdasági állapotokban s különösen a mult évi rossz termésben leli a magyarázatát. A jégosztálynál 447.932 frtnyi tetemes veszteség volt. A jégüzlet ugyszólván állandó megrontója a nagy gonddal és munkával elért jóeredményeknek. Ebben az üzletágban tehát gyökeres reformra van szükség. Ezt sikerült az igazgatóságnak elérnie, a nélkül, hogy a dijak a gazdaközönségre nézve terhesebbek legyenek, mint eddig voltak; ezt pedig viszonbiztositás utján lehet keresztülvinni. A tiszta j ö v e d e l e m 615.913 frt 39 kr, a melyből a különböző javadalmazások levonása után, egy-egy egész részvényre 160 forintot fizetnek ki. A külön tartalékba 63.567 forintot helyeznek. Az osztalék kifizetése — a holnapi márczius 15-iki ünnep miatt — csak márczius 16-án kezdődik. Bejelentette ezután az elnök, hogy Lévay Henrik báró vezér igazgató, a hajlott korára való tekintettel, erről az állásról lemondott. A közgyülés Lévai bárónak jegyzőkönyvileg mond köszönetet a hosszu éveken át tanusitott buzgalmáért; hasonlóké lemondott Giczey S a m u főfelügyelő bizottsági tag is, Bittó Kálmán és Jálics Kálmán választmányi tagok pedig meghaltak. — A közgyülés a jelentés tudomásul vette, az igazgatóság javaslatait elfogta és fölmentvényt minden irányban megadta. Megválasztották ezután a tisztikarba a következőket: elnök: Csekonics Endre gróf, alelnök: Nádasi Ferencz grof; választmányi tagok: Andrássy Gyula gróf, Buchard-Bélavári Konrád, Berzeviczy Albert, Deutsch Sándor, Giczey Samu, Karácsonyi Jenő gróf, Németh Tibor, Nikolics Fedor báró, Schuller Pál lovag, Schossberger Nándor báró, Szegedi György, Sutanyi Géza, Üchtritz Zsigmond báró, Teleszky István, Wenckheim Frigyes gróf, Zselénszky Róbert gróf; igazgatósági tagokká lettek: Harkányi Frigyes báró, Jeney Lajos, Ormódy Vilmos Schossberger Zsigmond báró, Zichy Nándor gróf; a főfelügyelő bizottság tagjai: Bathány Géza báró. A választás után az igazgatóságnak és az összes vezetőségnek Thuróczy György részvényes mondott köszönetet az elért fényes eredményekért s ezzel a közgyülés véget ért.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

A román király Pétervárt.

Szent-Pétervár, márcz. 22.

A román király látogatása a pétervári czári udvarnál májusban fog megtörténni. A királyt ez utjára Sturdza miniszterelnök is valószinüleg el fogja kisérni. Az utazás részletei még végérvényesen nincsenek megállapitva, mivel a király bevárja Ferdinánd trónörökös hazaérkezését, a ki most még a Riviérán tartózkodik, de sulyos betegségéből teljesen felgyógyulva, ápril végén haza utazik. — Károly román király látogatása után a czári udvart a bolgár fejedelmi pár is megfogja látogatni.

Lukács Béla Párisban.

Budapest, márcz. 22.

Lukács Béla v.b.t.t. az 1900 évi párisi nemzetközi kiállitás magyar királyi kormánybiztosa, Fittler Kamill a kormánybiztosság müszaki igazgatójának kiséretében ma reggel. Párisba utazott, hogy a magyar osztály számára kijelölt terület minél kedvezőbb elhelyezését biztositsa.

Bántalmazott szoczialista.

Budapest, márcz. 22.

A ma reggeli vonattal Füzes-Gyarmatról egy parasztember jött a fővárosba, s itt fünek fának elpanaszolta, hogy őt a csendőrök bántalmazták, csupán azért, mert szoczialista. Neve Makai Mihály. Mint ő állitja, márcz. 15-én éjjel azért, mert házára gyászlobogót tüzött ki, két csendőr felzörgette, ágyából kihuzta, s a közeli erdőbe vitte, a hol kényszeriteni akarta, hogy esküdjék meg, hogy nem lesz többé szoczialista. Szerinte e miatt nagy az elkeseredés a községben, s most azért jött fel a fővárosba, hogy a csendőrök ellen megtegyé a feljelentést. A jó embert elvitték a szoczialista pártvezetőséghez, melynek bizonyára gondja lesz rá, hogy ebből az „eset“-ből minél több tőkét kovácsoljon.

Krétai kérdés.

Konstantinápoly, márcz. 22.

A minisztertanács még e héten ujból foglalkozni fog a krétai kérdéssel. Mondják, hogy a Szultánra rendkivül kedvező hatással volt azon válasz, melylyel a király a szultán üdvözletét megköszönte és különösen azon meleg hang, melyel a kölcsönös szivélyes viszonyt hangsulyozta. Azt hiszik, hogy a szultán, bizonyos megszoritások mellett, most már nem fogja ellenezni György herczeg jelöltségét.

Lujza herczegnő Londonban.

Budapest, márcz. 22.

Londoni távirat szerint a megszöktetett Lujza herczegnő oda érkezett.

Egy bécsi embert megbizott, hogy vegyen föl 150.000 forintot, hogy azzal nizzai adósságát kifizesse. Az összegért biztositékul felajánlotta anyja után levő örökségét

Érettségit tevő hadfiak.

Budapest, márcz. 22.

A hadügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy a katonai főreáliskolákból a katonai akadémiákba átlépő növendékeknek érettségi vizsgát kell tenniök.

Ez intézkedésnek az a czélja, hogy a katona tiszt, ha kilép, a polgári pályán megtalálhassa a haladás utját minden irányban.

Párisi magyar egylet márcz. 15-ikéje.

Páris, márcz. 15.

A magyar-egylet is megünnepelte a magyar szabadság 50 éves évforduló napját.

Borostyányi és Csapó Zsigmond alkalmi beszéde után leleplezték a Petőfi arczképét.

Petőfi mauzoleum.

Budapest, márcz. 22.

Berthold grófné kijelentette, hogy Petőfi emlékének Segesvárt mausoleumot emeltet.

Országgyülés.

Budapest, márcz 22.

A képviselőház mai ülésén Polonyi helyreigazitotta a tegnapi nyilatkozatát.

A csaló ügynök nem Arányi Miksa, hanem Dávid.

Ö utánna Lepsényi beszélt, kikelt a liberalismus ellen.

A szoczializmusnak szerinte a liberalismus az okozója.

A liberalizmus már lejárta magát.

Ha a liberálizmus erős, miért kell a választásokat vissza élésékkel és pénzzel maguk részére irányitani.

Asboth János és Zichy János álláspontjának helyességét fejtegeti. Elismeri, hogy a néppártban vannak antiszemiták, de kérdi, hol nincsenek? Zajos derültség.

Kijelenti, hogy ő nem antiszemita; ellenkèzőleg azok csinálják az antiszemitizmust, a kik minden zsidók által elkövetett visszaélést a zsidókkal azonositanak és ezek megtorlását antiszemitizmusnak hirdetik.

A páter végig beszélte az egész ülést.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLOS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

T i z a r a n y éremmel, legutóbb pedig e g y e d ü l a nagy milleniumi éremmel tüntetetett ki a

Ferencz József-keserüviz.

Dr. **Purjesz Zsigmond** tanár ur klinikai kisérletezésének eredményeit a következőkben foglalja össze: „A Ferencz József-keserüvizet a megfelelő esetekben mindenkor szivesen alkalmazom, mivel hatáóa r e n d s z e r i n t m i n d e n k e l l e m e t l e n m e l l é k t ü n e t n é l k ü l jön létre.“

Kolozsvárt, 1897. augusztus.

Prof. Dr. PURJESZ Zsigmond s. k.

Kapható mindenütt.

Az igazgatóság, Budapesten.

5—10.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetmény.

Gróf Teleki László Gyula ur őméltósága kendilónai erdészetéhez tartozó s alább megnevezett erdőkben évenkint kihasználás alá kerülő, valamint a f. évben már levágott tüzifára ezennel verseny ajánlat beadására hirdetmény tétetik közzé alábbi feltételek mellett.

1. A vajdaházi üzemosztályban évenkint kihasználásra kerülő 3000 mtr. cser hasáb és 1500 mtr. bükk hasáb tüzifa vágásbérrel együtt 125 cmtr. magas az erdőn méterenkint 65 kr., a fél által vágva méterenkint 40 kr, — vagy a 33 klmtr. távolságra fekvő Válaszut—Bonczhidai állomásra szállitva és 110 cmtr. magasságra kirakva méterenkint 1 frt 85 kr. egységár mellett.

2. A tótfalusi üzemosztályban készletben levő 2500 mtr. tölgy hántatlan dorongfa 125 cm. magas az erdőn méterenkint 1 frt 10 kr. 2000 mtr. tölgy hántott fa 125 cm. m. az erdőn 1 frt — vagy az iklódi vasuti állomáshoz szállitva méterenkint 110 cm. magassagra kirakva 1 frt 75 kr. egységár mellett.

3. A felső-ilosvai üzemosztályban, Rettegi állomástól 33 klmtrre fekvő erdőben vevő által vágva 125 cmtr. magasságra kirakva 25 kr. méterenkint évenkint 10,000—15,000 méter bükk hasáb és dorongfa eladó.

Ezen fa részbeni vagy egészbeni átvételére zárt irásbeli ajánlatok **1898 évi május hó 1-ig** a fent érintett erdészeti hivatalhoz beküldendők.

Kendi-Lóna, (u. p. Nagy-Iklód) 1898. évi márczius 21-én.

Stenka Lajos,
erdőgondnok.

214. 1—3.

A „kolozsvári iparosok hitel-szövetkezete“

XXVI. üzletévi

rendes közgyülése

f. évi Márczius 25-én d. e. 11 órakor

az „Iparos-Egylet“ disz-termében fog megtartatni,

melyre a t. törzsbetevők azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, — mikép a közgyülésen résztvenni óhajtók törzsbetéteiket a közgyülést megelőző nap déli 12 óráig az intézet pénztárnokánál letenni sziveskejenek.

A közgyülésen csak igazoló jegy előmutatása mellett vehetni részt.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A jegyzőkönyv hitelesitésére három tag kinevezése.
3. Az igazgatóság jelentése az 1897. évi müködés és az üzlet eredményéről.
4. A felügyelő-bizottság jelentése a mult évi zárszámadások és a mérleg megvizsgálásáról.
5. Intézkedés a mult évi üzlet tiszta nyereménye felett, valamint megállapitása az osztalékoknak.
6. Inditványok.
7. Az aligazgatói állás betöltése. 220. 1—1.

Sz.: 19—1898. 215. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az oklándi tekintetes kir. járásbiróság 1897. évi 7676. számu végzése következtében Sebesi Ákos ügyvéd által képviselt székely-udvarhelyi Kassai Gergely javára lövétei Daró Alajos ellen 87 frt 85 kr. s jár. erejéig 1898. évi január hó 3-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 526 forintra becsült 1—13. folyó szám alatti 3 szekér, 2 ökör, 2 tehén, 4 borju, különféle szobabutorból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. jbiróság 681—898 számu végzése folytán 87 frt 45 kr. tőke-követelés, ennek 1895 évi augusztus hó 2-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 91 forint 44 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Lövétén a község házánál leendő eszközlésére **1898 évi Márczius hó 24. napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik — s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Oklándon, 1898. évi február hó 18. napján.

Lörinczi Károly
kir. bir. vhajtó.

Az Ó-várban levő

„Otthon“ kávéház

kávéházi felszereléssel és hozzávaló lakással

azonnal bérbeadó !

Értekezhetni : **Kőváry Mihály** ügyvédnél Postakert-utcza 5-ik szám és **Papp Imre** ügyvédnél Rózsa-utcza 7. szám. 211. 2—3.

A kalotaszegi takarékpénztár

ÉVI RENDES

KÖZGYÜLÉSE

folyó 1898. évi április hó 3-án délután 3 órakor

fog megtartatni

az egyesület helységében,

melyre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miképp a közgyülésen részt venni óhajtók részvényeiket a közgyülést megelőző napon déli 12 óráig a társulat pénztárnokánál letenni sziveskedjenek.

TÁRGYAI:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Az 1897. évi mérleg bemutatása s megbirálása.
3. Nyeremény felosztása.
4. Igazgató és felügyelő bizottság megujitása.
5. Inditványok. 219. 1—3

ELADÓ BUTOROK- és házi-eszközök.

Megtekinthetők :

Jókai-utcza 5. szám emeleten.

Reggel 9 órától d. u. 6 óráig.

217 1—1

Kiadó lakás!

Nagy-utcza 28. szám alatt

folyó évi április 1-től egy emeleti lakás üresedésbe jő és bérbeadó; négy szoba, egy előszoba, egy konyha, egy berendezett fürdő-szoba, egy angol closett, egy pinczerész és egy padlásrész, — évi lakber 600 frt o. é. és a lakást illető vizvezetéki dij, kémény tisztogatási- és ürszék tisztogatási dij hordozása.

Értekezhetni az épületben lakó **Goldstein Herman** urral, vagy postán háztulajdonos **Bürger Mártonnal** lakik Krakkóban u. p. M.-Igen. 216. 1—1.

ELADÓ

alólirottnál nagyobb mennyiségü

CHAMAIN vetni való tavaszi buza-,

PRIMA-DONA vetni való árpa

litervékánként.

HORVÁTH JÓZSEF, M.-Nagy-Csán.

218. 1—2

A „Méder“-szálloda

Marosvásárhelyt kiadó!

Minden kényelemmel berendezve, **12 vendég-szoba**, **éttermek, festői udvar, jó forgalmu hely, — és az elite közönség látogatja. Azonnal átvehető.**

Értekezhetni :

SIMON FERENCZ kereskedőnél

210. **Maros-Vásárhelyt.** 2—3

Első magyar általános biztositó társaság Budapesten.

I. Tüz-, szállitmány- és jégbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Negyvenedik évi zárszámla 1897. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

Kiadások

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tüzbiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonása után	1.649,740	29		
Függőben maradt károk tartaléka	175,175	50		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	236,245	95		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	124,821	89		
Postabérek	51,774	65		
Adakozások közhasznu czélokra 5,246 frt 28 kr. tartalék levonása után	958	72		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	551,215	90		
Behajthatatlan követelések leirása	9,329	29		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000,000	—	4.799,264	19
II. Szállitmánybiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	57,682	93		
Függőben maradt károk tartaléka	23,365	23		
A szállitmány-biztositási üzletet terhelő szerzési és igazgatási költségek	14,740	09		
A következő évnek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20,000	—	115,788	25
III. Jégbiztositás.				
Viszontbiztositások és törlések	413,956	37		
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	1.539.003	49		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositások utáni bevételek levonása után	234.124	03		
Behajthatatlan követelések leirása	3.539	32	2.190.623	21
1897 évi nyeremény			319,889	74
			7.425.565	39

Bevételek

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tüzbiztositás.				
Az 1896. évről áthozott készpénz-dijtartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000,000	—		
467.154,016 frt 50 krnyi kötött biztositások után, valamint a folyó évben lejárt dijrészletekből befolyt dijak . . 5.886,945·39 levonva: törlesztett dijak 705,342·32 viszontbiztositási dijak 820,4[illegible]9·20 lejárt visszbizt.-dijrészletek 1.187,[illegible]58·58 2.713.210·10	3.172,835	29		
Az 1896. évben függőben maradt károk tartaléka	118.120	63	5.290,955	92
II. Szállitmánybiztositás.				
Az 1896. évről áthozott dijtartalék	20,000	—		
18,668,202 frt 24 krnyi kötött biztositások utáni dijak . . 197,071·33 levonva: törlesztett dijak 11,943·21 viszontbiztositási dijak 127,431·59 139,3[illegible]7·80	57,693	53		
Az 1896. évben függőben maradt károk tartaléka	13.353	41	91,046	94
III. Jégbiztositás.				
81,271,097 frt 90 krnyi kötött biztositások utáni dijak	1.742,690	78	1.742,690	78
IV. Egyéb bevételek.				
Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapirok és idegen pénznemek után	275,372	94		
Társasági ház tiszta jövedelme	25,498	81	300,871	75
			7.425.565	39

VAGYON. Mérlegszamla 1897. december 31-én. **TEHER.**

Vagyon

	forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	1.570,374	28
3.951,800·— Magyar földhitelintézet 4%-os koronaértékü záloglevelek . . à 98·75 = 1.951,201 frt 25 kr.		
1.470,000 frt Magyar földhitelintézet 4%-os talajjavitás és szabályozási záloglevelek . . à 97·25 = 1.429,575 „ — „		
1.000,000·— Pesti magyar kereskedelmi bank 4%-os záloglevelek . . à 98·75 = 493,750 „ — „		
500,000 Egyesült budapesti fővárosi takp. 4%-os záloglevelek . . à 97·75 = 244,375 „ — „		
424,800·— Budapest fő- és székváros 4%-os korona kölcsön kötvény . . à 98·25 = 208,683 „ — „		
7942 drb Magyar-francia biztositó részvény-társasági részvények . . à 100·— = 794,200 „ — „		
1084 drb Bécsi biztositó társ. részvények à 260·— = 281,840 „ — „		
15,000·— Pesti Lloyd társ. kötvények à 100·— = 15,000 „ — „		
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok 38,471 „ 53 „	5.457,095	78
Leszámitolt, visszleszámitolt és egyéb váltók	882,920	49
A társaság háza	650,000	—
Erzsébettéri házak jelzálog-kölcsönszáma	460,000	—
Különféle adósok:		
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	919,873	48
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél	374,046	27
Jégbiztositási osztály folyó számlán	246,005	27
Központi pénzkészlet	33,101	05
	10.594.416	62

Teher

	forint	kr.
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény à 1000 forint . . 2.000.000 frt — kr.		
Részvényalaptőke; teljesen befizetett 2000 fél részvény à 500 forint . . 1.000.000 „ — „	3.000,000	—
Társasági tartaléktőke	3.000,000	—
Külön tartalék	701,096	14
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . 2.000,000 frt — kr.		
Szállitmány biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . 20,000 „ — „	2.020,000	—
Tüzbiztositási függő károk tartaléka	175,175	50
Szállitmány biztositási függő károk tartaléka	23,365	23
Különféle hitelezők	483,247	10
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	2,688	—
Első magyar általános biztositó társaság „Lévay-alap“	86,694	72
Első magyar általános biztositó társaság „Ezredéves alapitvány“	30,888	—
Tisztviselők nyugdijalapja	535,891	85
Ormody Vilmos-alap	10,014	44
Életbiztositási osztály folyó számlán	205,670	90
1897. évi nyeremény	319,889	74
	10.594,416	62

II. Életbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Harmincötödik évi zárszamla 1897. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

Kiadások

	forint	kr.	forint	kr.
Törlesztett kötvények dija	276,296	74		
Visszaváltott kötvényekért	419,854	61		
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	1.050,907	92		
Lejárt kiházasitási tőkékért	1.292,827	24		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következtében dijvisszatérités	39,671	99		
Függőben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka	241,653	24		
Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka	229,137	60		
Évjáradékokért	105,379	19		
Viszontbiztositási dijak	118,923	96		
Bélyegekért	94,827	42		
Irodai bér, postadijak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	234,507	15		
Tiszti fizetések	86,068	75		
Jövedelmi adóért	6,458	08		
Orvosi dijakért	43,160	62		
Szerzési és dijbehajtási költségek	328,579	86		
Kisorolt biztositások tartaléka	15,000	—		
Behajthatlan tartozások leirása	14 556	74	4.597,811	11
Dijtartalék ez év végén			31.393,283	83
1897. évi nyeremény			296.023	65
			36.287.118	59

Bevételek

	forint	kr.	forint	kr.
A mult évből áthozott dijtartalék			29.550,383	99
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	460,499	08		
az előbbi években kiállitott kötvények után	4.343,700	45		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	19,055	33	4.823,254	86
Mult évi függőben volt károk és dijvisszatérítések tartaléka			219,325	09
Mult évi függőben volt kiházasitási tőkék tartaléka			230,905	60
Illetékek			107,985	50
Kamatjövedelem			1.355,263	55
			36.287,118	59

VAGYON. Mérlegszamla 1897. december 31-én. **TEHER.**

Vagyon

	forint	kr
Értékpapirok : . . . . 28.366,007 frt 79 kr ugyanis :		
105,000 Kor. n. é. magyar kir. 4%-os koronajáradék 99 frt 60 krjával	52,290	—
33,700 frtnyi magyar kir. 4%-os aranyjáradék 121 frt 50 krjával	40,945	50
6.478,500 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os záloglevelek 98 frt 50 krjával	6.376,397	50
6.393,000 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os talajjavitási és szabályozási záloglevelek 97 frt 25 krjával	6.217,192	50
1.418,000 Kor. n. é. magyar földhitelintézeti 4%-os korona-záloglevelek 98 frt 75 krjával	700,137	50
929.500 frtnyi pesti magy. kereskedelmi bank 4½%-os zálogl. 100 frtjával	929,500	—
68,000 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4½%-os községi kölcsön-kötvényei 100 frtjával	68,000	—
101,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelint. 4½%-os zálogl. 100 frtjával	101,000	—
90,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 5%-os zálogl. 100 frtjával	90,000	—
300,000 frtnyi magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4½% záloglevelei 100 frtjával	300,000	—
139.000 frtnyi magy. orsz. közp. takarékpénztár 4½%-os zálogl. 100 frtjával	139,000	—
742,000 frtnyi egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	742,000	—
29.500 frtnyi magy. jelzálog-hitelbank 4%-os nyereménykölcsön kötvényei 123 frt 50 krjával	36,432	50
Magyar jelzálog-hitelbank 4%-os kölcsön 5 darab nyereményjegye 22 frtjával	110	—
280,000 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	280,000	—
2.467,400 frtnyi Budapest fővárosi 4½%-os kölcsönkötvények 100 frtjával	2.467,400	—
1.689,500 frtnyi magyar kir. államvasuti ezüstkölcsön 4½%-os kötvények 100 frtjával	1.689,500	—
97,400 frtnyi magyar kir. keleti vasuti államkölcsön 5%-os aranykötvényei 120 frt 50 krjával	117,367	—
199,800 frtnyi magy. kir. 4%-os földtehermentesitési kötvények 97¼ frtjával	194,305	50
6.514,000 frtnyi magyar kir. italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtjával	6.514,000	—
Besztercebánya-brezovai és piski-vajdahunyadi vasuti els. kötvény	930,445	67
40,000 frtnyi egyesitett államadósság 4²⁄₁₀%-os papirjáradék (május-november lejár.) 101 frt 75 krjával	40,700	—
510,945 Lire 75 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	227,284	12
Túlélési csoportok értékpapirjai: 62,000 frtnyi magyar kir. italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtjával	62,000	—
1897-ben esedékes kamatok és elszámolt pénzküldemények	252,522	76
Jelzálog-kölcsönök	192,486	24
Kötvény-kölcsönök	3.187,028	—
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök	8.420	69
A központ tartozása folyó számlán	205,670	90
Vezér- és főügynökségek és mások tartozásai	774.542	70
	32.987,279	08

Teher

	forint	kr.
Dijtartalék . . . . 32.034,612 frt 74 kr.		
levonva a biztositási dijtartalékot . . 641.328 frt 91 kr	31.393,283	83
Biztossági alap	191,086	84
Kiházasitási tőkék nyereménye	540,421	51
Függőben levő károk és dijvisszatéritések tartaléka	241,653	24
Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka	229,137	60
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	236	10
Túlélési csoportok számlája	62,941	98
Előre fizetett dijak 1898. évre	3,198	47
Fel nem vett nyeremények 1896. évről	43	81
Kisorsolt biztositások tartaléka	15,000	—
Viszontbiztositó intézetek és mások követelései	14,252	10
1897. évi nyeremény	296,023	65
	32.987.279	08

Budapest, 1897. december hó 31-én.

Kaczvinszky János,
életbiztositási könyvvivő.

Szende Károly,
a központi könyvvezés főnöke.

Az igazgatóság:

Báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, báró Schossberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk.

Budapest, 1898. márczius hó 4-én.

A felügyelő-bizottság:

Gróf Batthyány Géza, Giczey Samu, Hajós József, Jekelfalussy Lajos, Lázzló Zsigmond.

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.